

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

діяльності особистості; дозволяє зберегти відому стійкість структурних утворень і підтримувати стан постійної готовності до змін та відновлення, а також закріплює й накопичує ті знання, способи, вміння, які традиційно знаходили застосування, котрі передавалися наступним поколінням; репрезентує культурну сутність побуту, спосіб життя, його рівень і якість; є посередником між особистістю й навколишнім світом, відповідаючи потребам студента, забезпечує йому можливість найбільш адекватно увійти в соціокультурний простір суспільства.

Список використаних джерел:

1. Алексеева О. Р. Роль соціокультурного простору освітнього закладу в соціалізації підлітків.// Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наук. праць. Вип. 30 / Глухівський НПУ ім. О. Довженка ; редкол. : О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. – Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2016 – 204 с. – (Серія :Педагогічні науки; вип. 30).
2. Флиер А. Я. Культурная среда и ее социальные черты [Электронный ресурс] / Флиер А. Я. // Знание. Понимание. Умение. – 2013. - №2. – Режим доступа : http://www.zpu-journal.ru/e-zpu/2013/2/Flier_Cultural-Milieu/
3. Chatterton P., Goddard J. The Response of Higher Education Institutions to Regional Needs // European Journal of Education. – 2000. – Vol. 35, – № 4. – P. 475–496.

Карина Глущенко,

студентка Сумського державного університету

СОЦІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК ГАЛУЗЬ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Актуальність. Вплив сучасного туризму на різні сфери соціуму глобалізованого суспільства викликає потребу у філософському осмисленні цього феномену. Спочатку туризм був локальною соціальною практикою, яка

реалізовувалася обмеженою соціальною спільністю. Але сьогодні, туризм, який досяг глобальних масштабів стосується різноманітних сфер суспільного життя та впливає на її соціальні аспекти. При цьому розгляд людини як найвищої цінності суспільства, та її діяльності щодо задоволення фізичних і духовних потреб як надзавдання будь-якого соціального інституту зумовило актуалізацію рекреативно-оздоровчої функції туризму.

Отже, туризм є важливим інструментом соціального розвитку, а його вміле використання дає можливість виводити економіку країни на якісно новий рівень, забезпечує державам розвиток територій, залучення додаткової робочої сили, швидкі та високі прибутки, відчутний прогрес у всіх сферах суспільного життя. Особливо слід звернути увагу на універсальну природу туризму як багатовимірного явища та типу людської діяльності, комплексність і всеосяжність яких зумовлюється сукупністю складових психофізіологічної організації, внутрішнього світу, духовного життя та світогляду самої людини, її прагненням до пізнання навколишнього світу, саморозвитку, встановлення гуманного контакту з іншими народами та культурами.

Метою даної роботи є розгляд соціального туризму саме як галузі туризму.

Основні результати дослідження. Туризм – форма прояву соціально-культурної активності, що відображає потребу особистості в пізнанні навколишньої дійсності, новизні вражень і кола спілкування, поєднанні рекреаційного та духовного розвитку та усвідомлення ефективності використання для цього подорожей, екскурсій та інших динамічних видів вільного проведення часу. Туристів цікавить внутрішня сторона життя людей. Так, наприклад, на думку Дж. Уррі, туристський погляд фокусується на об'єктах, які відрізняються від повсякденного життя (пейзаж, ландшафт), з іншого боку, об'єкти туристської уваги містять у собі “різні форми соціальної стереотипізації” [3, с. 2].

Пересування у фізичному просторі, ритуально-ігрова складова туризму як можливість примірки невластивих людині в звичайному житті соціальних масок, метафорично співзвучні таким важливим явищам соціальної культури

суспільства, як соціальна мобільність і соціальна стратифікація. Відповідно ідеям Ж. Бодрійяра про “новий гуманізм”, споживання, масовий туризм, якраз і є втіленням теорії споживчого “праксису”: 1) суспільство споживання (речей, товарів, реклами, туристських послуг, різноманітних дозвілєвих форм тощо) вперше в історії дає індивіду можливість розкріпачитися та реалізувати себе; 2) система споживання йде далі чистого споживання, даючи можливість особистості виразити себе [1, с. 37].

Але туристична сфера, як і будь-яка інша, потребує регулювання. Необхідність будь-якого регулювання як спеціально організованої цілеспрямованої діяльності виникає тоді, коли "природні" регулятивні механізми того чи іншого процесу не забезпечують бажаний результат. Ускладнення сучасного суспільного життя, викликане загальним розвитком культури і науково-технічним прогресом, породжує безліч нових проблем, які передбачають цілеспрямоване регулювання. Сказане повною мірою відноситься до дозвілля сучасного суспільства, що супроводжується цілим рядом соціальних ефектів і становить одну із сфер суспільного життя. Подібно до того, як діяльність людини в умовах виробництва підлягає регулюванню, так і дозвільна діяльність і, безпосередньо туризм, що має свою власну специфіку і що здійснюється за своїми законами, також потребує спеціального регулювання.

Розвиток туризму правомірно пов'язують з його високою прибутковістю, з можливістю завдяки йому збільшити приплив валюти, розширити число робочих місць, ефективно використовувати функціонуючі готелі, музеї, парки, театральні – видовищні та розважально – ігрові установи. Але при цьому не можна не враховувати, що масовий приплив туристів порушує екологічну рівновагу, змінює спосіб життя місцевого населення, ускладнює виховання молоді, адже постійно гуляє маса приїжджих, що пробуджує у підростаючого покоління споживацьке ставлення до життя. У зв'язку з цим постає проблема раціонального і рівномірного розміщення туристських баз; подолання перевантаженості окремих центрів культури і відпочинку; залучення в інфраструктуру туризму нових регіонів, де є історико – культурні пам'ятки та

можливості ефективно організації групового та індивідуального відпочинку, розрахованого як на відпускний період, так і на короткочасні подорожі.

Домінуюча роль туризму в дозвіллевих перевагах у сфері духовного життя пов'язана з наявністю різноманітних мотивів, які здійснюють вплив на вибір певного виду дозвілля. Протягом всього періоду існування туризму його потреби постійно трансформувалися. Якщо раніше люди мандрували, щоб ознайомитися з культурою інших країн, побачити світ, відпочити від звичного ритму життя, то зараз туристи, крім знайомства з культурою іншої країни, прагнуть більше дізнатися про побут людей, повсякдення життя, звички, традиції. Звичними стали поїздки в інші країни під час національних свят, карнавалів. Турист – модель сучасної людини “взагалі” (modern-man-in-general), що є характерною для статистичного представника середнього класу західного світу, який “прочісує світ у пошуках досвіду та вражень” [2, с. 14].

Туризм - одна з найбільш ефективних галузей економіки. Самоокупність готелів чи інших баз туристського дозвілля досягається через 2-3 роки. Однак реальна ефективність туризму досягається при його масовості, при безперервному і досить повному завантаженні його інфраструктури, а це можливо лише за умови широкого розвитку соціального туризму, яке фінансується державою, профспілками, різними громадськими інститутами. Туризм в Європі, США, Канаді, Японії та інших розвинених країнах світу, високоефективний в силу всебічного розвитку і технічного оснащення його інфраструктури, але дуже істотну роль відіграють і численні соціальні програми, відповідно до яких мільйони людей щорічно подорожують за рахунок держави або громадської підтримки.

Отже, враховуючи, що турист як соціальний суб'єкт виступає в ролі складової соціальної структури суспільства, потрібно враховувати всі соціальні складові і та всі прошарки населення. Так, для розвитку соціального туризму в сучасній економічній ситуації необхідно:

- 1) створити регіональні фонди підтримки цієї безприбуткової форми туризму;

2) забезпечити сприятливий податковий клімат для установ та організацій, що сприяють розвитку соціального туризму;

3) використовувати "Пенсійний фонд", "Фонд Чорнобиля", "Фонд підтримки інвалідів" та інші соціально орієнтовані фонди для фінансування туристично – пізнавальних, спортивно – оздоровчих та інших програм для пенсіонерів, дітей, інвалідів та інших, які потребують суспільної уваги груп населення;

4) надати певні пільги в транспорті, в готелях, закладах культури, спорту і дозвілля для соціально незахищених груп населення;

5) здійснити підготовку фахівців, здатних з урахуванням специфіки контингенту організувати його ефективно туристичне дозвілля.

Вивчення наукових публікацій, директивних документів та методичних посібників з проблем туризму звертає увагу на те, що в центрі аналізу теорії і історії питання життєво стають проблеми інфраструктури, сервісних послуг, предметів споживання для подорожуючих і, як це не парадоксально, за межами наукового осмислення залишається головне, вирішальна перевага і умова успішного функціонування туризму – матеріалізовані в ландшафті, архітектурі, музейних експонатах, в діяльності установ мистецтв і центрів дозвілля, в менталітеті населення - культурні цінності народів і епох. Розвиток туризму безсумнівно вимагає вирішення комплексу правових, економічних, технічних, організаційних та інших проблем, але в першу чергу для успішного функціонування туризму необхідне збереження і послідовне відтворення культурного надбання, культурних традицій, культурної унікальності регіону, який став об'єктом уваги відпочиваючих.

Основні висновки дослідження. Туризм у сучасних умовах є невід'ємною частиною життя людини і одним з ефективних засобів реалізації соціокультурних цінностей у сфері дозвілля. Про це можна впевнено говорити, здійснивши аксіологічний аналіз сучасного стану туризму, оскільки цінності входять до основних компонентів мотивації людської діяльності, багато в чому

детермінують специфіку сприйняття індивідом навколишньої дійсності і особливості його поведінки.

Список використаних джерел:

1. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть [Текст] / Ж. Бодрийяр. – М. : Добросвет, 2006. – 387 с.
2. Muenchmeier, R. Bildung als Ressource der Lebensführung [Text] / R. Muenchmeier. – Leonberg, 2001.
3. Urry, J. Tourist Gaze: Leisure and Travel in Contemporary Societies [Text] / J. Urry. – London : Sage, 1990. – P. 152.

Andrii Yusiuk,

student, Sumy State University,

student, Prague University of Economics

THE MODERN LANGUAGE ETIQUETTE OF CZECHS AND UKRAINIANS

The topicality of the chosen topic of study is determined by the growing role of communicative competence of youth in various socio-cultural environments in view of European integration of Ukraine, intercultural cooperation of communities, active migration processes. **The aim** is to provide a comparative analysis of language routines used by Ukrainians and Czechs in stereotypical communicative situations, such as addressing and attracting attention, greetings and farewells, acquaintance, expressing compliments. Achieving this goal involves the following **tasks**: 1) to determine the most typical linguistic rotations, that operate in Czech and Ukrainian language etiquette; 2) to characterize lexical, semantic, and grammatical features of the analyzed linguistic units; 3) to identify common and distinctive features of Ukrainian and Czech language etiquette on examples of the studied units. **The source of the research** is its